

Nr 13.

Av herr **Schlyter m. fl.**, *angående utredning av frågan om ersättning av statsverket till den, som lidit skada till följd av felskrivning i fastighetsbok m. m.*

Sedan över tre år tillbaka pågår i Sverige det omfattande arbetet med uppläggandet av nya fastighetsböcker för landet. Enligt en beräkning av de sakkunniga, vilka framlagt förslag till lag om handläggning av inskrivningsärenden m. m., torde detta arbete omfatta uppläggandet av i genomsnitt 9 000 upplägg per domsaga. I den övervägande delen av domsagorna omhänderhaves denna uppgift av sekreterarna, d. v. s. jämförelsevis unga jurister vilka efter fullbordad sedvanlig tingstjänstgöring inträtt i hovrätt och där tilldelats fiskalsförordnande.

Redan i förarbetena till inskrivningsreformen påpekades de svårigheter och felkällor av allehanda art som kunde uppträda vid arbetet med de nya fastighetsböckernas färdigställande. Erfarenheterna från den tid som förflutit efter arbetenas påbörjande torde icke jäva dessa uttalanden.

Under dylika förhållanden är det uppenbart att ett mycket stort ansvar åvilar dem, vilkas uppgift det är att verkställa uppläggandet av fastighetsböckerna. Ett aldrig så litet fel kan tänkas medföra mycket stora konsekvenser av ekonomisk art för ägare till eller sakägare i en fastighet. Enligt gällande svensk rätt kan visserligen den, som tillfogats skada genom felaktighet som kan tillskrivas bokuppläggarens vårdslöshet eller försummelse, rikta sig mot honom med skadeståndsanspråk, men utsikterna att erhålla gottgörelse för liden skada bli ju i sådant fall helt beroende av vederbörandes solvens. Däremot kan för närvarande icke dylikt skadeståndsanspråk riktas direkt mot staten.

Med hänsyn till önskemålet att trygga den allmänna omsättningen har i vissa länder med tillämpning av den s. k. försäkringsprincipen fastställts, att godtroende tredje man, som lider skada på grund av felskrivning i fastighetsbok, skall kunna vända sig med skadeståndsanspråk direkt mot staten. I sin vidsträcktaste utformning innebär denna princip att skadestånd kan utgå även om den felaktiga anteckningen icke grundar sig på fel eller försummelse av vederbörande fastighetsbokförare. Sålunda kan i England, Danmark och Norge skadestånd utgå av statsmedel till godtroende tredje man även om anteckningen i och för sig riktigt återgiver inskrivningsdokumentets innehåll, för det fall att detta icke överensstämmer med det materiella rättsförhållandet. Det må anmärkas att föreningen Sveriges häradsövningar i sitt yttrande över förslaget till lag om handläggning av inskrivningsärenden m. m. bl. a. förklarade att föreningen ansåge det i Danmark

tillämpade systemet principiellt riktigt och efterföljansvärt. För fastighetsbok och därå grundat gravationsbevis borde staten enligt föreningens mening övertaga ansvaret, oavsett huruvida den felande vore underkastad ansvar för tjänstefel.

Det föreligger måhända för närvarande icke behov i vårt land av en tillämpning av försäkringsprincipen i hela dess vidd. Däremot kan det med fog ifrågasättas om icke nu — i samband med pågående arbete med uppläggandet av de nya böckerna — borde skapas möjlighet för den, som lidit skada till följd av att han förlitat sig på riktigheten av en anteckning i fastighetsbok eller därå grundat gravationsbevis, vilken anteckning sedermera befinnes vara felaktig, att erhålla ersättning för skadan direkt av staten. Ett dylikt stadgande torde böra kompletteras med bestämmelser, reglerande statsverkets regressrätt mot den försumlige tjänstemannen, därvid utrymme torde böra lämnas till en diskretionär prövning.

Undertecknade få sålunda hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att utredning verkställes av frågan, huruvida och på vad sätt den, som lidit skada till följd av felskrivning i fastighetsbok eller därå grundat gravationsbevis, skall kunna erhålla ersättning härför direkt av statsverket.

Stockholm den 18 januari 1937.

K. Schlyter.

William Linder.

Eliel Löfgren.

Per Gustafsson.

Axel Roos.

Östen Undén.